

CITIZEN SCIENCE - FRIVILLIGES BIDRAG TIL VIDENSKABEN

Alle projekter i Kysthjælper har haft et element af monitoring. Her har de frivillige stået for en stor del af undersøgelserne og dokumentationen af det udførte arbejde – og for at følge op på de resultater, det har givet.

Det har vist sig at være en stor succes. Erfaringen er klar: frivillige kan utroligt meget, når de bliver mødt med motivation og får en grundig introduktion og instruktion. Når det sker, udfører de arbejdet med både præcision og entusiasme.

Denne vejledning samler konkrete erfaringer med brugen af Citizen Science og forklarer, hvorfor jeres projekt vil blive styrket af at inddrage et samarbejde mellem de frivillige og forskerne.

NÅR BORGERE HJÆLPER FORSKERNE

Monitoringen i Kysthjælper skete i tæt samarbejde med forskere fra Aarhus Universitet, Syddansk Universitet og DTU Aqua – og var dermed et klassisk eksempel på Citizen Science.

Citizen Science betyder, at borgere inddrages i det videnskabelige arbejde. Hvilket er til gavn for begge parter:

- Forskerne får adgang til flere data, geografisk spredning og værdifuldt lokalkendskab.
- De frivillige får ny viden, indsigt i forskningen og oplevelsen af at bidrage til noget større.

I Kysthjælper blev dette tydeligt: samarbejdet styrkede forskningen, de frivilliges engagement – og tilliden mellem borgere og forskere.

SAMARBEJDE ER NØGLEN TIL DET GODE PROJEKT

Et godt Citizen Science-projekt bygger på tæt samarbejde og gensidig respekt.

- De frivillige skal forstå formålet med undersøgelserne, og hvordan de udføres korrekt.
- De skal føle sig værdsat, og de skal kunne se de resultater, deres indsats har bidraget til.
- Forskerne skal samtidig sikre, at data lever op til faglige standarder.

Når dialogen er god, skabes motivation, kvalitet og et fælles ejerskab.

FRIVILLIGE ER MEGET FORSKELLIGE OG KAN MERE END DU TROR

De frivillige er en sammensat gruppe – med forskellige kompetencer og interesser. Netop dét er en styrke.

- Dykkerklubber kan stå for undervandsundersøgelser.
- Lyst- og fritidsfiskere kan indsamle data om fiskebestande.
- Kajakroere kan kortlægge ålegræs.
- Andre har teknisk flair og kan hjælpe med GPS eller datahåndtering.

Det handler om at matche opgaverne til de frivilliges styrker – og nogle gange endda forme projektet efter deres interesser. Lad de frivillige komme med gode ideer og inputs til udformningen af undersøgelserne. På den måde får man engagerede deltagere, der føler ejerskab.

DATA GØR FORSKELLEN NÅR DER SKAL KOMMUNIKERES

Når et projekt skal præsenteres og resultaterne kommunikeres, er data afgørende.

- Konkrete tal og grafer gør det muligt at dokumentere effekten.
- Det er langt nemmere at forholde sig til tal og grafer end en lang tekstforklaring.
- Mange bidragsydere kræver håndfaste resultater som en del af afrapporteringen.
- De frivillige motiveres yderligere, når de kan se, hvad deres indsats har skabt.

I Kysthjelper oplevede vi, hvordan data både styrkede kommunikationen udadtil – og fastholdt engagementet indadtil.

ØKONOMIEN RÆKKER LÆNGERE OG MÆNGDEN AF DATA BLIVER STØRRE

Store biologiske undersøgelser i havet er dyre. Her kan frivillige være en gamechanger.

- Lokale kræfter mindsker transportudgifter.
- Mange er i forvejen på vandet og kan indsamle data næsten uden ekstra omkostninger.
- Projekterne kan gennemføres billigere – men med et større datagrundlag.

Dog skal man huske at afsætte ressourcer til oplæring, koordinering og dataanalyse hos forskerne. Frivillige er en stor styrke, men kvalitet kræver faglig oplæring og opfølgning.

SUCCESER OG FIASKOER KAN HJÆLPE FREMTIDIGE PROJEKTER

Marin naturgenopretning i Danmark er stadig et ungt felt. Derfor er det afgørende, at vi dokumenterer og deler erfaringer – også når tingene ikke lykkes.

- Vi lærer af både succeser og fiaskoer.
- Ved at dele resultater åbent, kan fremtidige projekter undgå de samme fejl og bygge videre på tidligere erfaringer.
- Transparens er med til at løfte hele feltet – og styrker både forskning og frivillighed.

Lad dette være en opfordring til at dele jeres resultater og gøre data offentligt tilgængeligt, så forskere og andre projekter kan gøre brug af den viden, I indsamler under jeres projekt.

KONKLUSION: FRIVILLIGE SOM EN CENTRAL RESSOURCE

Kysthjelper har vist, at frivillige kan spille en afgørende rolle i forskning og naturgenopretning. De kommer med engagement, lokalkendskab og arbejdskraft – og de gør det muligt at gennemføre projekter, som ellers ville være økonomisk urealistiske.

Når frivillige inddrages aktivt, bliver respekteret og får ejerskab, bidrager de ikke kun med data og resultater. De skaber også stærke fortællinger om projektet, som styrker både formidling, lokal forankring og opbakning fra bidragsydere.